

Quaestio medica ... An conficiendae bili a mesenterio oleum, a faecibus liquor alkalinus? / [Jean Nicolas Millin de La Courvault].

Contributors

Millin de La Courvault, Jean Nicolas.
Petiot, Honoré (Jean Honoré), 1715-
Université de Paris.

Publication/Creation

[Parisiis] : [Typis viduae Quillau], [1752]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ua3a88ak>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Sabbati trigesimâ mensis
Decembris, anno Domini M. DCC. LII.*

M. HONORATO PETIOT, Doctore Medico,
Præside.

An conficienda Bili à Mesenterio Oleum, à facibus liquor alkalinus?

I.

VERITATIS ignoratione, hominum opinio in maximâ
versatur inconstantia. Hinc controversiæ & Philosopho-
rum discidia, hinc alia aliis succedunt systemata, qui-
bus distracta mens multis implicatur erroribus, ne-
que optimum cernere potest. Quod cum aliis in re-
bus physiologicis, tum imprimis in inquirendâ bilis origine conti-

A

git. Qui primi scripserunt Græci & Arabes, ut varias bilis species, ita in multiplices de ejus origine abierunt sententias. Juxta eos suam singulis partibus bilem innatam credas. Deindè Chymia triumphali veluti curru invec̃ta, prostratæ priori sectæ victrix insultavit: ea nihil non fermentationi tribuebat, quæ mox officinas commutans hominum corporibus, ingestorum coctioni, fecernendorum ejectioni, omnibus denique functionibus præfecta est. Indè bilem è sanguine per fermentum commutato derivarunt. Hæc sententia cum invaluisse, rebus dudum florentibus, fuit deindè deturbata, in medium adductis oleosis partibus atque sulphureis, quibus alii bilem confecerunt. Sic incerta fuit Chymicorum opinio; sic spes melioris Physicæ, cui purior lux ab experimentis Chymicis affulserat, stetit in præcipiti, ab eâdem illâ tumultuanda manu, quâ sumpserat incrementum. In eorum refellendis opinionibus non immorabimur. Si è mammis uti ex cutē aliquando excerni sanguinem observassent alii, si alii producendis bilis virtutibus non sufficere quidquid oleosum est atque sulphureum, non ita sanè errassent. Nonnulli rati quidem bilem in Hepate produci, inanes hujusce productionis causas commentiti sunt: nec etiam defuere qui in ipsâ sanguinis mole eam innasci contenderent; sed ejusmodi opinionum meminisse, eas refellere est. Omissis igitur talibus figmentis, variorum phænomenon & causas & modos perpendamus, & quantum ad bilis originem conferant fæces oleumque Mesentericum, ex ipsiusmet bilis & indole & proprietate nobis probandum incumbit.

I I.

BILIS denominationem fortitus est ille humor qui in Hepate fecernitur, quo post sanguinem non est alius utilior. Eum penès est chyli elaboratio; chylum etenim à ventriculo in intestinum duodenum advectum, omnibus veluti numeris absolvit bilis; (a) oleosa miscet aquosis; si quid in gummi vergat aut resinæ naturam, dissolvit; illudque præstat, ut hæterogenea sub easdem leges se mitti patiantur, & in eandem naturam atque indolem facessant. Hinc dum chyli pars fæculentior ad crassiora progreditur intestina, remanet subtilior probè elaborata, quæ lacteis hausta venis, in communem sanguinis alveum ultrò defertur, mox & ipsa futura sanguis. Quasnam autem vices hic agit bilis? Saponis, quo conci-

(a) Boerhaav. institut. medic.

liante immitia placidis adjunguntur, in unum coëunt. Saponem omnia indigitant; Bilis cerevisiæ corrigit acorem, colores, quod pictoribus notum, diffundit; maculas detergit ex linteis; quæ dotes omnes in unum saponem cadunt. Coalescit autem sapo ex partibus oleosis & alkalinis, atquæ ex iisdem principiis coalescere bilem, suadet ejusdem rancor & amarities, probat experientia; (a) si etenim bovina bilis libræ admisceatur aluminis semis uncia; tunc agitatâ mixtione, oritur effervescentia, turbidus liquor coctiles caneros odore mentitur, & paulo post quædam in fundo secedit materies, supernatante durâ coactâque pinguedine: acidum scilicet vitriolicum tunc cum alkalinis partibus mutua jungit fœdera, hinc fit sal ammoniacale, quod cum terreis aluminis partibus ad ima delapsum, oleosas bilis partes expeditas relinquit. Non audiendi sunt igitur, qui bilem ex oleosis tantum sulphureisque partibus collegerunt, (unde enim humori oleoso sulphureo vis saponacea) nec qui è sanguine, nullo præviæ mutationis interpositu, confecerunt bilem tam singularem, tantoque intervallo ab eo distantem. Non potest etenim sanguis alkalinum salem habere, quin prius eundem receperit ab aliquâ substantiâ, eum producente? Sed hæc hætenus; & cum bilis manifestò constet ex partibus oleosis & alkalinis, sive fixis sive volatilibus; (b) testante experientiâ, harumce substantiarum nunc fontes aperiendi sunt.

I I I.

TOTUM corpus oleosâ turget pinguedine. Eâ veluti diffluit tela cellularis: hinc & facilius musculorum motus, & nitidior corporis habitus existit. Sed non alibi scaturit uberius, quàm in Omenti Mesenteriique gyris & anfractibus, undè inunctis intesti-

(a) Mémoires de l'Académie des Sciences année 1709 par M. Homberg.

(b) Bilis cystica bovina, sana, & satis fluida, instillato oleo vitrioli confestim coagularur. Pallida fit atque foetens, amaritiam amittit, tandemque materia valde mucida ad fundum secedit, aquæ autem supernatanti perfecta redditur pelluciditas. Cum aquâ forti promptissimè quoque in coagulum densum, amarissimum abit, quod, in-

terjectis paucis diebus emplastri ac resinæ consistentiam, cum colore intensè viridi, acquirit. Coagulum quoque inducunt spiritus salis & quævis acida reliqua, diversæ tamen, pro fortiori vel debiliori acore, consistentiæ. Si coagulis hisce alkali quoddam fluidum, sive sit fixum, sive volatile S. Q. additur, protinùs effervescentia oritur, & pristina fluiditas cum sapore & colore naturali bili, restituitur. Jo. Frederic. Cartheuser.

tinorum parietibus , in venas denuò relabitur , (*a*) ad Hepar meliori conditione deferenda. Exorienti oleo præstò est sal alkalinum , cuius duplex est ratio. Illud confici igne vel (*b*) putrefactione consentiunt Chymici. Igne quidem hic parum vel nihil prorsus tribuendum , (*c*) quanquam accepimus interno calore quosdam homines sic combustos fuisse , ut eorum ossa in cineres abirent. Putrefactioni verò quis locus ? Tunc tantùm corpora putrescunt , cùm calor intimus aërem inclusum sic attenuat & evolvit , ut jam carceris impatiens , intrà sua repagula non possit contineri. At patet cuilibet attendenti nullas corporis nostri partes , si fæces excipiantur , in hanc fermentationis speciem venire posse : quæ etenim à fluidis distenduntur , quæque rursus in fluida resiliunt solidæ partes , id agunt , ut sanguinis circuitui , partium inutilium excretioni , novarum applicationi nec mora sit nec requies , uudè perennis motus , & partium renovatio quâ omnis arcetur putrefactio. At undè igitur alkali ? A fæcibus ; quantâlibet copiâ ingerantur alimenta , non nisi intra viginti quatuor circiter horas alvus deponitur. Quamobrem multâ morborum vastitate corpus infestum esse compertum est. An autem necuntur tam longæ alimentorum quisquiliis moræ , ut extremam nobis inferant labem ? Tàm graviter errasse ne credideris matrem providam , quæ suorum salubritati tanto studio consulit. Sua est tardis fæcibus utilitas ; dùm in communi receptaculo , vel potius cloacâ diù continentur , motu compinguntur vermiculari : foveantur partium ambientium calore : commixtus iis aër tunc incalescens , rarior fit & expanditur : obstantes sibi effringit obices : sui que juris factus , intestinam meditatur fermentationem , quâ , uti testatur odor , (*d*) in putredinem tota abire incipit olida materies. Et quoniam alkalini salis quælibet putrefactio fomes , illud quidem jam in promp-

tom. 1. cap. 2. de mod. operand. ac virt. medic. sal. alkal. fix.

(*a*) Vid. quæstionem medicam , à M. Achilâ-Francisco Fontaine , propugnatam in hisce scholis anno 1731 , præside M. Francisco-Josepho Hunauld , Regiæ Scientiarum Academiæ Socio , & in Horto Regio Anatomies & Chirurgiæ Professore.

(*b*) Præcipua alkalium volatilium genitrix est putrefactio , ac medium communissimum , quo natura in salium hujusmodi generatio-

ne , utitur. Jo. Frederic. Cartheuser. de salin. alkal. fix. & volatil.

(*c*) Essai sur la génération de la chaleur des animaux par M. Martine Docteur en Medecine de la Société Royale de Londres & de celle d'Edimbourg.

(*d*) Hic stagnans tunc siccum , durum ; figuratum , putrescens , foetidum , stercus demum fit haud alibi tale. Boerhaav. institut. medic.

tu est. Sed in eandem sententiam plura alia consentiunt, ac veluti conspirant stabiliendam. Norunt omnes in ventrem agrè exonerantibus, bilem multo graviore rancore & amaritie donari, quàm si alvus facilè fluat. Scilicet, fœcibus diutius retentis, liquoris alkalinis vis augetur & copia. Hinc aliquatenus pendent, quæ tunc observantur, venarum turgescencia, faciei oculorumque rubor, dolor capitis, membrorum torpor. Lactantibus quorum excrementa vel debilem referunt, vel subacidum saporem, non modò nihil biliositatis laticis inesse repetitur, sed qui ex Hepate stillat humor, saponacea virtute, deficientibus alkalinis, prorsus destitutus, fit gummi resinosisque corporibus dissolvendis impar; quibus argumentis si accedant ea quæ ad alimentorum qualitatem pertinent, fit misera eorum conditio; qui enim in longioris ævi spem nati erant, tollit eos è medio frequens venarum lactearum & Mesenterii obstructio. Utrum igitur intra viscera nostra existat sal alkalinum, à quo fonte manet, quis inquirat præterea? Jam verò si necessariis, ad Hepar usque illud deferri, evicerimus argumentis, nonnè bilis generationem & ortum oculis penè ipsis, subjecerimus.

I V.

HUMANI corporis fœdera manent marabili partium inter se commercio. Ventriculum excipiunt intestina, ex quibus natae venæ lacteæ succum nutritium invehunt in venas & arterias, quæ illum per omnem corpoream compagem longè latèquè diffundant. Non dissimili viarum commeatu sibi invicem committuntur intestina, Mesenterium, & Hepar, ut videre est. A Jejunio, Ileo, Cæco, & maximâ Coli parte sobolescentes, omnes ferè Mesenterii ambages emensa Mesaraica vena superior, inferiorque ab arcu superiore Coli, & ab ejusdem intestini sinistrâ laterali que parte exorta, ambæ in Splenicam coeunt, quæ ad Hepar suum meditatur iter. Quamobrem hoc viscus suis instructum glomeribus, quæ arteriæ Hepaticæ Portarumque venæ inosculantur divisiones, affluentibus inde variis liquoribus, commune veluti quoddam receptaculum occurrit. Illuc igitur via facilis patet & Mesenterii oleo, & fœcalis materiæ liquori alkalino. In crassis intestinis multa hiant venarum lactearum oscula, quorum præsentia & usus ex Enematibus diù retentis, sæpiùs non dejectis intelliguntur. (a) Quid verbis opus est, de-

(a) M. Winslow dans son traité du bas-ventre n°. 218.

reguntur nudis oculis ; ab iis assumptum facium alkali , eodem modo ; quo lacteis venis exsugitur chylus , in venas Mesentericas immittitur ; monstrat iter liquor per venas Mesaraicas ad crassa usque intestina (a) projectus , monstrat autopsia illuc alkali reipsa delatum. Eo veluti turgēt Hæmorrhoidum sanguis. Si Mesenterii venas reseces , & in iis pro secretionum legibus , spissum nigricantemque sanguinem indagaveris , operam perdis ; hinc illius fluiditas rubicundusque color , salium alkalinarum opus satis superque arguent. Quin immo illos tunc à sanguine circumactos , ad varias corporis partes appellentes , aliis defungi muneribus , quid vetat ? Equidem non ægrè crediderim , Mesenterii glandulas subire aliquam eorum partem , quā fluxilior chylus , benigniorem induat naturam ; quam opinionem adjuvat eorundem salium virtus ; nam admisceatur liquor alkalinus lacti , sero , albumini ovi , sanguini , hæc fluidiora facit , & sanguinem splendidiorē magisque coccineo exornat colore. Ut ut sit , sive chylo perficiendo , sive aliis partibus inserviat fæcale alkali , quod præterimus , illud tamen constat non mediocrem ejus quantitatem Mesenterii sanguine innatantem , ad Hepar confluere. Adest igitur hinc Omenti sanguis oleo turgidus , illinc Mesentericus & oleosis & salinis partibus auctus , sed lento uterque motu : nec mobilior Splenicus admodum necessarius ; (b) scilicet innumera vasorum in Liene divisio , innumera in Mesenterio & Omento anastomoses , affluentī ab adversis partibus sanguini pariunt resistantiam. Hinc facilis olei & alkali (c) consociatio , hinc saponacei liquoris indoles , quæ resecto venæ Portarum sinu deprehenditur : hinc prima bilis rudimenta , quæ à sanguine à tergo urgente propulsa per venæ

(a) Injectus Ruischii liquor per venas Mesaraicas , ad crassiorum intestinorum cavitatem pervenit. Constat aliunde ea communicatio , tum avicularum exemplo in quibus , deficientibus vasis lacteis , Chylum exugunt venæ Mesaraicæ ; tum Blasii , Glissonii , & Suwamerdamii testimonio , qui digestionis tempore , sanguinem Mesaraicum albicanti liquore turgere observarunt.

(b) Sive vasculosus sit sive glandulosus Lien ; constat inter Anatomicos , hunc innumeris rarellere cellulis , quarum capacitas collectivè sumpta , arteriæ Splenicæ capacita-

tem longe superat. Hinc sanguis qui ad Lienem fertur , ex loco angustiori ad locum ampliorē transit , proindeque imminutā ejusdem velocitate , in loco calido , & vicini Coli putridis fæcibus foto , stagnat , resolvitur , initiumque quoddam induit putredinis , quo ut plurimum adjuvatur bilis formatio.

(c) Observandum est animale nostrum saponem , uti jam diximus , ex partibus oleosis & alkalinis volatilibus coalescere , hinc ad sui compositionem varios processus non requirere , in saponibus ex alkali fixo constantibus , necessarios ; maxima etenim ad-

Portarum divisiones & Hepatis conglomeramina, tandem in veram bilem commutantur, per ductus Bilarios & Hepaticum excernendam, dum residuus sanguis cum arterioso, per venæ Hepaticæ propagines ad Cavam suam pergit iter.

V.

POSTQUAM probatâ liquoris alkalini ad bilem conficiendam necessitate, liquoris hujus à facibus originem, & iter ad Hepar enucleavimus, exposuimusque quo modo cum oleo in venæ portarum sinu, & secretoriis jecoris ductibus eandem bilem generet; quid subesse potest, quo adulteretur proposita veritas? Frustrâ quis objiciat, alios intra corpus dari saponaceos humores qui nihil habent à facibus, & ita se habere quicumque ad ciborum digestionem pertinent; quamvis enim non in Hepate, sed in variis faucium glandulis & in Pancreate secernantur, an continuo eos sanguis ipse è sinu suo, nullâ interpositâ morâ videatur emisisse, Cum perennis sanguinis motus nequeat prorsus, ut suprâ disputatum est, cum putrefactione conjungi, ex quâ oriantur alkalini sales. Verum enim verò quid causæ est cur illud alkali, si quod in his humoribus agnoscendum sit, non à facibus quoque repetatur? Non aliâ viâ quàm sanguinis alveo liquor alkalinus in Hepar deducitur; quidni eodem sanguine deducente, in alia etiam incernicula transferatur, si quâ fortè illius ope indigeant. Certè manifestum est sanguini infusum alkali, quoniam ab eo sanguis suam fluiditatem atque rareficientiam mutuatur, fortassè etiam (a) colorem. Harumce propositionum fidem faciunt, tum experimenta quibus salium alkalinarum ope purpureus fit chylus, tum acida quæ humores plus æquo rarefcentes temperant, non quidem fictitiis spiculis globulosas & fibrosas sanguinis partes figentibus, (b) sed suâ cum alkalinis salibus conjunctione. Hinc conjicere licet eadem quæ primum gratâ vellicatione stimulant appetitum, eum deinde im-

est effinitas inter animantium olea & sales alkalinos volatiles, uti res confirmatur spiritu volatili C C. qui iteratis repetitisque distillationibus oleosas partes semper retinet.

(a) Notatu quoque dignum est, lac recens, cum alkali fixo coctum, aut aliquandiu digestum, sensim flavedinem, tandemque rubedinem contrahere. Talia etiam eveniunt

in lacte nutricum, quando febre malignâ corripiuntur. Boerhaav. in Chem. tom. 2. proc. 113.

(b) Acidula ad sanguinem delata partes salino-urinosas, per causas varias largius genitas, ad naturalem falso ammoniacalem videlicet indolem, reducunt.

Jo. Frederic. Cartheuser. de mod. operandi, acidul.

minuere sensim, & tandem ciborum penitus tollere concoctionem; temperatâ sanguinis alkalescentiâ, sublatâque proinde succorum digestivorum saponaceâ virtute. Cur etiam, si à facibus pendeat sanguinis fluiditas, fœtum renibus succenturiatis non ditasset provida mater Natura, ut qui tunc à Mæconio suam recipere non potest alkalescentiam sanguis, saltem debitâ quantitate, suâ in iisdem stagnatione eam adipisceretur? In iis hypothesibus non immorabimur, & quoniam, inconcussa manet nostræ propositionis veritas, concludimus,

Ergò conficiendæ Bili à Mesenterio Oleum, à facibus liquor alkalinus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Chevalier.

M. Franciscus Bernard, Chirurgia Professor. designatus.

M. Joannes le Thieullier, Chirurgia Gallico idiomate Professor.

M. Jacobus Verdelhan des Moles.

M. Claudius Person.

M. Ludovicus-Renatus Desbois.

M. Urbanus de Vandenesse.

M. Theodorus Baron, Regia Scientiarum Academ. Socius.

M. Joannes Herment, antiquior Scholæ Magister & Medicus Regis ordinarius.

Proponebat Parisiis JOANNES-NICOLAUS MILLIN DE LA COURVEAULT, Nivernensis Doctor Medicus Remensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Author.

A. R. S. H. 1752, A SEXTA AD MERIDIEM.